

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ

Αγαπητοί αναγνώστες,

Η Τέχνη και οι διάφορες μορφές της στην υπηρεσία της Κοινωνικής Εργασίας, της Ψυχοθεραπείας, της Συμβουλευτικής. Η δημιουργική δραστηριότητα ως βασική μέθοδος διερεύνησης συναισθημάτων, ενδυνάμωσης και ανάπτυξης του εαυτού, επίλυσης προβλημάτων, ή ως επικουρικό εργαλείο διάγνωσης και θεραπείας. Αυτά τα θέματα πραγματεύονται τα άρθρα του παρόντος τεύχους (τ. 137/2020) της Κοινωνικής Εργασίας.

Το άρθρο της κοινωνικής λειτουργού Μαρίας Παναγιωτίδου μάς εισαγάγει στη θεωρία και πρακτική της εκφραστικής θεραπείας μέσω τεχνών και στην εφαρμογή της στην Κοινωνική Εργασία. Η συγγραφέας παραθέτει σύντομη ιστορική αναδρομή στο θέμα και εξετάζει τα δύο βασικά μεθοδολογικά μοντέλα: την προσωποκεντρική εκφραστική θεραπεία μέσω τεχνών, με τη δημιουργική σύνδεση διαφορετικών μορφών τέχνης, και την κλινική εκφραστική θεραπεία μέσω τεχνών με κεντρικό στοιχείο τα έξι στάδια του δημιουργικού άξονα. Επίσης, προτείνει τεχνικές στη χρήση των εκφραστικών τεχνών στην άσκηση της κοινωνικής εργασίας με το άτομο, με την οικογένεια, με την ομάδα, με την κοινότητα και επισημαίνει τις ενδεχόμενες δυσκολίες και αντιδράσεις.

Βασισμένο στη διαχρονικά αναγνωρισμένη θεραπευτική δύναμη της μουσικής, η λογοθεραπεύτρια Νίκη-Μαρία Κουλμανδά, οι ψυχολόγοι Γιώργος Τσουβέλας και Μιχαήλα Χονδροκούκη και ο ψυχίατρος Γιώργος Νικολαΐδης εφάρμοσαν ένα πιλοτικό θεραπευτικό πρόγραμμα μουσικοκινητικής προσέγγισης σε μικρή ομάδα κακοποιημένων-παραμελημένων παιδιών προσχολικής ηλικίας, που διέμεναν σε δομή φιλοξενίας, με στόχο την ενίσχυση της ψυχοκινητικής τους ανάπτυξης. Για την παρέμβαση χρησιμοποιήθηκε το σύστημα μουσικοκινητικής αγωγής Orff. Μεταξύ άλλων, οι συγγραφείς παραθέτουν στο άρθρο τους τη δομή του προγράμματος με ενδεικτικά παραδείγματα δραστηριοτήτων, καθώς και τα στάδια αξιολόγησής του. Τα αποτελέσματα του προγράμματος φαίνεται να συνάδουν με βιβλιογραφικά ευρήματα για την ευεργετική επίδραση της μουσικής στην ψυχοκινητική δραστηριότητα παιδιών με τραυματικές εμπειρίες και αναπτυξιακές διαταραχές.

Την περίπτωση παιδιού, ηλικίας εννέα ετών, με διάγνωση "ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας" ή "χαρισματικότητας", μάς παρουσιάζει, αναλύει και ερμηνεύει ο κοινωνικός λειτουργός και ψυχολόγος Γιώργος Κουντουράς. Η κλινική παρέμβαση στην οικογένεια, στη βάση της ψυχαναλυτικής σκέψης, αναδεικνύει την "προβληματική" συμπεριφορά του παιδιού ως σύμπτωμα στη μη συνειδητή επιθυμία του γονέα. Παράλληλα με τις συνεντεύξεις με τους γονείς - μαζί και χωριστά - και με το παιδί, οι ζωγραφιές του παιδιού συμβάλλουν καθοριστικά στη διαγνωστική διαδικασία και κατ' επέκταση στη θεραπευτική προσέγγιση.

Η Συντακτική Επιτροπή